

● دوست محترم

با توجه به روند فعلی افزایش جمعیت و محدودیت منابع آب در دسترس کشور، وقوع شرایط بحرانی در زمینه تأمین آب برای مصارف مختلف پیش‌بینی می‌گردد. در این راستا توجه به موارد زیر می‌تواند در بهینه‌سازی عرضه و تقاضا کارساز باشد.

۱- مدیریت بهره‌برداری آب در شبکه‌های آبیاری و استفاده بهینه از واحد آب مصرفی مورد توجه و تدبیر قرار گیرد.

۲- ریشه‌یابی این که چگونه ما نتوانسته‌ایم در سده اخیر، مسائل آب و آبیاری را آن‌گونه که شایسته بوده حل و فصل نماییم؟ با اینکه پتانسیل‌ها و زمینه‌ها از نظر نیروی انسانی مستعد، منابع مالی و اعتباری، و دسترسی آسان به فن‌آوریهای قرن، فراتر از حد کفایت فراهم بوده‌است.

در رابطه با الزام اول، بیش از نیم قرن است که احکام و فتاوی کارشناسی در مجامع و متون علمی مطرح می‌شود، نظریه پردازیهای فنی در مراکز آموزشی تحقیقاتی و ترویجی عنوان می‌گردد، و ارشادات و راه‌حلهای اصولی ارائه می‌شود و لذا از این نظر مشکلی وجود ندارد، و در این مقوله نیز نیازی به تکرار آنها نیست.

در رابطه با بخش دوم به نظر می‌رسد در مان درد را باید در کالبد شکافی سؤال مطروحه در این بخش و پاسخگویی واقع‌بینانه و صریح به این سؤال جستجو کرد و از آنجا فکر چاره نمود.

در پاسخ به این پرسش دو دلیل عمده علت کاستی‌ها بوده که یکی مشکلات فرهنگی، و دیگری مشکل قانون‌گریزی است.

در رابطه با مشکل فرهنگی لازم است آموزش و ترویج در

شبکه ظرفیت‌سازی (CAPNET) در بخش آب

ظرفیت‌سازی در بخش‌های مختلف صنعت آب، از جمله در آبیاری و زهکشی نقش مهمی در توسعه و بهره‌وری بهینه به عهده دارد. وجود ارتباط مؤثر بین سازمان‌های تحقیقاتی، مؤسسات اجرایی و مصرف‌کنندگان آب، کاربرد نتایج تحقیقات و انتقال فن‌آوری را تضمین می‌نماید. سازمان‌های مختلف بین‌المللی از قبیل بانک جهانی، فائو، *IPTRID* در زمینه ظرفیت‌سازی در آبیاری و زهکشی تأکید زیادی دارند. *ICID* در چارچوب فعالیت‌های خود، توسعه ابزارهای مناسب و تسهیل آموزش برای ظرفیت‌سازی در بخش آبیاری و زهکشی را پی‌گیری می‌نماید.

در این راستا شبکه ظرفیت‌سازی *CAPNET* ابتکار تازه‌ای است که از سوی مؤسسه هیدرولیک دلفت هلند در حال شکل‌گیری است.

CAPNET مواردی از قبیل تجزیه و تحلیل تجربیات و آموخته‌ها، شناسایی زمینه‌های تحقیقاتی، تربیت نیروی انسانی از طریق آموزش، شناسایی مؤسسات آموزشی و تربیتی، حمایت فنی از توسعه نشریات آب، خط مشی توسعه حوزه رودخانه‌ها رادر سطح بین‌المللی مورد توجه قرار داده است.

در جلسات گروه کار *ICID*، نتیجه‌گیری شده‌است که هماهنگی با سایر مؤسساتی که به امر ظرفیت‌سازی توجه دارند می‌تواند از طریق *CAPNET* انجام پذیرد.

و سازمان‌هایی که مایلند به این ابتکار مفید ملحق شوند ترغیب و تشویق گردند. چرا که این حرکت مزایا و منافی دوسویه در بر خواهد داشت. علاقمندان می‌توانند از طریق

بین کشاورزان با دقت نظر برنامه‌ریزی گردد.

در رابطه با قانون‌گریزی لازم است که راه‌کارها و قوانینی که برای حل مسایل ذیربط ارایه شده محترم شمرده شود.

در رابطه با حل مشکلات آب و آبیاری از جمله می‌توان مالکیت دولت به منابع آب (به عنوان انفال) و تحویل ضابطه‌دار آن به محلهای مصرف، ایجاد تشکلهای تولید، زراعی و تشکلهای بهره‌برداری از شبکه‌های آبیاری تشکیل و تقویت نهادهای شورایی، جلب مشارکت‌های مردمی، یکپارچه سازی اراضی در چهارچوب تشکلهای تولید زراعی، آموزش نوباوگان و روستازادگان و اعتلاء سطح سواد و فرهنگ آنها، پشتوانه قرار گرفتن صنعت برای کشاورزی مکانیزه، تمرکز کلیه تصمیم‌گیری‌های مربوط به آب در یک سازمان که همه مهم و از قانون اساسی و مندرج در این سند ملی است، برشمرد.

ادامه شبکه ظرفیت‌سازی در بخش آب

آدرس زیر با CAPNET تماس حاصل نمایند:

*International Center for Capacity Building
Infrastructure Hydraulic Environment (IHE)*

P. O. Box 3015 - 2601 PA Delft - The Netherlands

Tel: +31 (0) 152151715 - Fax: +31 (01) 152122921

E-mail: ihe@ihe.nl

فراخوان مقاله

(۱) ششمین کنگره بین‌المللی آبیاری میکرو

ششمین کنگره بین‌المللی آبیاری میکرو از ۲۲ لغایت ۲۷ اکتبر سال ۲۰۰۰ در آفریقای جنوبی با موضوعات زیر برگزار می‌گردد:

الف - توسعه فن‌آوری و کاربرد آن

ب - مدیریت خاک، آب و محصول

ج - امکان‌یابی اقتصادی

ه - تحقیقات و آموزش توسعه

و - اثرات زیست محیطی

ز - اثرات اجتماعی

ح - تجربیات منطقه‌ای و ملی

ط - توسعه در آینده

(۲) کنفرانس بین‌المللی سیستم‌های آبیاری بارانی و میکرو این کنفرانس از تاریخ ۸ لغایت ۱۰ فوریه سال ۲۰۰۰ در کشور هندوستان برگزار می‌گردد. موضوعات مورد بحث عبارتند از:

۱- شرایط بین‌المللی و تجربیات کسب شده در مورد روشهای آبیاری بارانی و میکرو و دورنمای آتی در جهت ارتقاء آنها

۲- تولید و توسعه سیستم‌های آبیاری بارانی و میکرو

۳- طراحی و مدیریت سیستم‌های آبیاری بارانی و میکرو

۴- استاندارد نمودن سیستم‌های آبیاری بارانی و میکرو

۵- روش‌های جایگزین آبیاری میکرو با توجه به منابع محدود تأمین آب

۶- تجزیه و تحلیل اقتصادی

۷- آبیاری قطره‌ای زیرزمینی

۸- استفاده از آبیاری میکرو برای میوه‌جات، سبزیجات، محصولات خام کشاورزی، چمن‌کاری و زیباسازی

۹- حاصلخیزسازی و مدیریت روش‌های آبیاری بارانی و میکرو

۱۰- استفاده از موادشیمیایی و اصلاح آب برای آبیاری میکرو

۱۱- استفاده از آب شور در آبیاری بارانی و میکرو

۱۲- ارتباط خاک، گیاه و آب با استفاده از سیستم‌های آبیاری بارانی و میکرو

(۳) هشتمین کارگاه بین‌المللی زهکشی

عنوان اصلی کارگاه: نقش زهکشی و چالش‌ها در قرن بیست و یکم

زمان: ۳۱ ژانویه لغایت ۴ فوریه سال ۲۰۰۰ میلادی.

موضوعات مورد بحث:

۱- تجربیات منطقه‌ای

الف - سیمای زهکشی مناطق مختلف در مقیاس جهانی

- ب - ارایه فعالیت‌های ضروری زهکشی در سطح جهان (معرفی اصول مورد نیاز در بعد جهانی)
- ۲- ترکیب مسائل مربوط به زهکشی، کنترل سیلاب و مدیریت آب
- الف - زهکشی در مناطق دلتایی و جزر و مدی
- ب - زهکشی در مناطق با اقلیم موسمی (Monsoon)
- ۳- مدیریت زهکشی مشارکتی و مسائل اجتماعی - اقتصادی
- ۴- دفع زهاب، بازیافت و استفاده مجدد از آن و همچنین زهکشی به روش بیولوژیک (Bio - Drainage)
- ۵- آموزش و تحقیق
- علاقمندان جهت کسب اطلاعات بیشتر در مورد نحوه ارسال خلاصه مقاله، اصل مقاله و سایر موارد با دبیرخانه کمیته ملی آبیاری زهکشی تماس حاصل نمایند.

کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران برگزار می نماید.

کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران در نظر دارد در ۲۷ آبان ماه سال جاری کارگاه "مشارکت کشاورزان در مدیریت شبکه‌های آبیاری و زهکشی" و در ۱۱ آذر ماه سال جاری کارگاه "جنبه‌های زیست محیطی استفاده از پساب‌ها در آبیاری" را با حضور اساتید دانشگاه، متخصصان، پژوهشگران، دانشجویان و کلیه دست‌اندرکاران رشته‌های مرتبط با موضوع‌های فوق را برگزار نماید. در این کارگاه‌ها در خصوص موضوعات زیر بحث و تبادل نظر خواهد شد. از کلیه علاقمندان دعوت می‌شود برای دریافت اطلاعات بیشتر با دبیرخانه کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران تماس حاصل نمایند.

مباحث مورد طرح در کارگاه جنبه‌های زیست محیطی و استفاده از پساب‌ها در آبیاری:

- ۱- اثرات بهداشتی استفاده از پساب‌ها در آبیاری.
- ۲- اثر بر کمیت و کیفیت محصولات.

- ۳- اثرات استفاده از پساب‌ها بر زیست بوم منطقه.
- ۴- اثرات اقتصادی و اجتماعی استفاده از پساب‌ها.
- ۵- اثرات بر منابع آب سطحی و زیرزمینی.
- ۶- مدیریت و پایش زیست محیطی در شرایط استفاده از پساب‌ها.
- ۷- روشهای تصفیه فاضلاب‌ها برای استفاده در آبیاری.
- ۸- نقش مشارکتهای مردمی و سازمانهای غیردولتی در استفاده از پساب‌ها برای آبیاری.
- ۹- معیارهای استفاده از پساب‌ها در آبیاری.

مباحث مورد بحث در کارگاه مشارکت کشاورزان در مدیریت شبکه‌های آبیاری و زهکشی:

- ۱- پیشینه مشارکت کشاورزان در امر مدیریت آبیاری در ایران.
- ۲- تجارب جهانی واگذاری مدیریت بهره‌برداری و نگهداری از شبکه‌های آبیاری توسط کشاورزان.
- ۳- برنامه‌ریزی و روند واگذاری مدیریت شبکه‌های آبیاری و زهکشی کشور به کشاورزان در سطح کشور.
- ۴- مسائل اجتماعی، حقوقی و مالی مشارکت کشاورزان در امر مدیریت آبیاری در سطح کشور.
- ۵- مسائل بهره‌برداری و نگهداری شبکه‌های آبیاری و امکانات و محدودیت‌های واگذاری مدیریت به کشاورزان.

سینار بررسی مسائل و مشکلات اجرای شبکه‌های زهکشی در تاریخ ۲۰ خرداد ماه ۱۳۷۸ برگزار شد.

با توجه به ظرفیت بالای احتیاجات زهکشی در ایران، لزوم دقت نظر و توجه به جنبه‌های مختلف آن از طراحی تا بهره‌برداری را می‌طلبد. در ایران متأسفانه به علل مختلف و از جمله مسائل مربوط به امکانات اجرا و تأمین اعتبار، نارسایی در ارتباط‌های فنی و تبادل نظرهای کارشناسی، سرعت پیشرفت کار در حد مطلوب نیست و علاوه بر این معمولاً به بهره‌برداری و نگهداری بهایی در خور توجه

آبیاری شده‌اند. کمیته ملی آبیاری و زهکشی این موفقیت را به دانشجویان تبریک عرض می‌نماید.

□ کمیته منطقه‌ای آبیاری و زهکشی خراسان اقدام به انتشار خبرنامه فصلی نموده است. هیئت اجرایی کمیته ملی از همکاران و دست‌اندرکاران تهیه خبرنامه کمیته منطقه‌ای خراسان کمال قدردانی و تشکر را دارد و از کلیه کارشناسان در سایر استان‌های کشور درخواست می‌گردد تا با مشارکت بیشتر در کمیته‌های منطقه‌ای نسبت به پیشبرد اهداف مورد نظر کوشا باشند.

□ کتاب مفاهیم زهکشی و شوری آب و خاک توسط کمیته ملی آبیاری و زهکشی منتشر شد.

□ پنجاهمین اجلاس کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی کنگره بین‌المللی آبیاری و زهکشی از تاریخ ۱۹/۶/۷۸ لغایت ۲۹/۶/۷۸ در کشور اسپانیا برگزار خواهد شد.

□ اولین همایش علمی دانشجویان آبیاری و زهکشی در ۲۹ مهرماه سال جاری در دانشگاه اصفهان برگزار می‌گردد. علاقمندان جهت کسب اطلاع بیشتر با دانشگاه اصفهان، جناب آقای دکتر سیدفرهاد موسوی مکاتبه نمایند.

□ بر اساس مصوبه هیئت اجرایی، طی احکام صادره از سوی دبیرکل کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران، آقایان دکتر کامران امامی، مهندس عارف رضوانی، مهندس ابوالفضل سپهری‌منش، دکتر عبدالکریم بهنیا، دکتر ابوالقاسمی به عنوان اعضای گروه کار "جنبه‌های غیرسازه‌ای مدیریت سیلاب" منصوب گردیدند.

□ محل دبیرخانه کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران تغییر یافته است. لذا کلیه عزیزان کارشناس و دانشجو جهت مکاتبه و مراجعه حضوری با نشانی زیر تماس حاصل نمایند.

● تهران، خیابان شهید دستگردی، خیابان شهید کارگزار، خیابان شهرساز، پلاک ۲۴، طبقه دوم،

تلفن تماس: ۲۲۵۷۳۴۸ کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران

داده نمی‌شود. به نظر می‌رسد که چاره‌کار در افزایش تحقیقات کاربردی، آموزشی و ترویج راه‌کارهای بهبود آبیاری و زهکشی، افزایش تبادل نظرهای کارشناسی، مشارکت مردمی، ارزیابی عملکرد شبکه‌های موجود، کاهش نقش دولت و اصلاح نظام بهره‌برداری و نگهداری نهفته باشد.

کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران ضمن درک اهمیت مسئله سعی دارد تا به منظور تبادل اطلاعات فنی در مجموعه کارشناسی، امکانات و محدودیت‌های زهکشی را در ایران مشخص سازد. از این رو چند طرح مهم زهکشی ایران و از جمله پروژه‌های زهکشی مغان، بهبهان، سیستان، طرح توسعه نیشکر انتخاب شد و مسائل و مشکلات آنها را در این کارگاه مورد بحث قرار داد. همچنین وضعیت ماشین آلات و لوله‌های زهکشی در کشور مورد ارزیابی قرار گرفت و علت‌های شکست شبکه زهکشی و شمگیر بررسی گردید. در این کارگاه ۳۰۰ نفر از کارشناسان و دست‌اندرکاران از سراسر کشور شرکت داشتند.

اخبار

□ درگذشت شادروان دکتر علی اصغر موحد دانش (استاد دانشگاه تبریز و مسئول کمیته منطقه‌ای آبیاری و زهکشی آذربایجان غربی) را به خانواده محترم ایشان، کلیه کارشناسان و متخصصین آبیاری و آبادانی تسلیت عرض می‌نمایم. این ضایعه موجب تألم همکاران در کمیته ملی آبیاری و زهکشی گردید. از خداوند متعال علودرجات و خیرات را برای آن مرحوم مسئلت می‌نمایم.

□ دانشگاه ارومیه اولین شماره مجله علمی - تخصصی دانشجویان آبیاری را انتشار داده است. ضمن تبریک به دانشجویان رشته آبیاری این دانشگاه به خوانندگان خبرنامه توصیه می‌شود این مجله را مطالعه فرمایند.

□ دانشجویان رشته آبیاری دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) نیز موفق به انتشار اولین شماره از مجله علمی